

حج و عمره

شہ نگاہ بہ شہ نگاہ

نامادہ کردنی

إحسان برهان الدین

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشکش کی چابی ہم کے

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه.

ہم نامیلکہ یہ پیشکشہ بہ حاجیان مائی خوا، نہوانہی کہ بہ لئینیان
وہرگرتووہ لہ سہر زاری پیغہ مہبری خوشہ ویستمان موہہ مہد (ﷺ)
کہ نہ گہر حہ جہ کہ یان بہ باشی نہ نجام بدن و، خویان بہ دور بگرن
لہ گوفتارو کرداری نہ گونجاو لہ گہل نہ و نہرکہ مہ زن و پیروزہ، و ہکو
نہ و پڑوہ دہ گہ پینہ وہ لہ دایک بوونہ، جا بہ ختہ و ہری بو کہ سیک نہ و
بہ لئینہ بیگریتہ وہ۔

ہم نامیلکہ یہ لہ بنچینہ دا بلاوکراوہ یہ کی (دار اطلس الخضراء) ہ، لہ (ریاض)
کہ بابہ تہ کانی بہ گشتی و ہرگریاون لہ دوو کتیبی شیخ (عبدالعزیز
بن عبداللہ بن بان و (محمد ناصرالدین الالبانی) پہ حمہ تی خویان لی بیت،
دکتور (عبدالعزیز بن محمد السعید) یش پیایدا چووہ تہ وہ۔

بویہ منیش بہ ہیوای پاداشت لہ لای خوی گہ ورہ و ہرمگپراوہ و،
ہہ روہا داوا دہ کہ م لہ ہہر کہ سیک لہ و حاجیانہ دہ یخویننہ و ہ،
دہ چنہ نہ و شوینہ پیروزانہ بی بہ شم نہ کن لہ نزاو پارانہ و ہیان۔

دہ پاریمہ وہ لہ خوی پہ روہ ردگارہم نامیلکہ یہ بکاتہ مایہ ی سوود
بو نہ و براو خوشکانہ ی بہ نیازی حہ ج و عومرن و، بہ کاریکیش
وہ بیگریت کہ تہ نہا لہ پینا و پہ زامہندی خویدا نہ نجامدراوہ۔

والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات.

احسان برهان الدین

کلار

۲۰۰۹ / ۹ / ۱۱

ihsanburhan@yahoo.co.uk

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشہ کی چابی دعوہ

سو پاس ہو خوی گہ ورہ نہ م نامیلکہ یہ ش بہ چہ شنی نامیلکہ ی
عومر کہ ناگہ دار بوومہ وہ کہ سوودی باشی بووہ ہو حاجیان
و نوسخہ کانیشی تہ واو بووہ، بویہ لہ سہ رداواکاری زوریک
لہ برایان و دل سوژان برپارماندا بہ چا پکردنہ وہی ہو جاریکی
تر، بہ ہیوای نہ وہی خوی گہ ورہ بیکاتہ مایہ ی سوود و لیمان
وہر بگریت و ہکو کاریکی چاکہ کہ تہ نہا ہو خوی نہ نجام در ایبت.

و الحمد لله رب العالمین

باوکی موحہ مہد / إحسان برہان الدین

کہ لار 5/10/2010

شوبه پيروزكان

روکنه کالی صحه

۱. نِحرام (واته: نیه تی چوونه ناو ته و خواپه رسته وه)
۲. پاره ستان له عره فه.
۳. ته وافی (الافاضة)*
۴. سه عی نیوان صفا و مهروه.

حه ج دروست نییه نه گه ر یه کیک له و روکنانه ی جی به جی نه کرین

واجبه کالی صحه

۱. نِحرام کردن له میقات و شوینی دیاریکراوه.
۲. پاره ستان له عره فه تا کو خورثاوا بۆ که سیك له پوژدا پاره ستا بیټ.
۳. مانه وه له موزده لیفه شه وی قوریان تا کو پاش نیه شه و.
۴. مانه وه له مینا له شه وانی ته شریقدا.
۵. فرده دانی به رده کان به ریکو پیکی.
۶. سه رتاشین یان کورتکردنه وه ی.
۷. ته وافی مالئاوایی (جگه له و ئافره تانه ی له حه یز و نیفاسدان).

* هر کئی به نه نقه ست یه کیک له و واجباتانه نه نجام نه دات پیویسته
له سه ری قوربانی یه ک بدات و حه جه که ی ته واوه .

سوننه ته کالی صحه

جگه له مانه ی که پیشتتر باسمان کرد و جیگیر بوونه له پیغه مبه ر (ﷺ)
سوننه ته ، هر کئی نه نجامیان بدات کاریکی چاکی کردووه و، نه وه شی
نه یکات گونا هبار نابیت.

کاره کانی میقات

کاتیك دهگه یته شوینی دیاریکراو (میقات)

۳. ئیحرام له بهر ده کهیت
(ئافرهت له جلی پۆشته دا
ئیحرام ده کات و نابییت
نیقاب و په چه و دهست
کیش به کار بهینی).

۲. ئینجا خۆت بۆن
خۆش ده کهیت

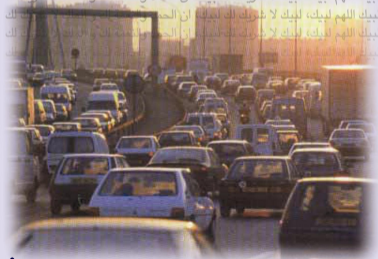
۱. خۆت ده شویت

۴. ئینجا له دلته وه نیهت ده هیئیت و، ده لیئیت: (اللهم لبيك عمرة)
لبيك اللهم لبيك، لبيك لا شريك لك لبيك، ان الحمد والنعمة لك
و الملك لا شريك لك.

له کاتی روښتن بهر مو مه ککه

پيويسته به زوری ته لبيه بکه يت، واته بلييت:

لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک
لبيک اللهم لبيک، لبيک لا شریک لک لبيک، ان الحمد والنعمة لک و الملك لا شریک لک

گه یشتن به مه ککه و چوونه ناو مزگه و تی صه راهه وه

۲. کاتیک ده چپته (المسجد الحرام) هوه، به پیی راستت ده چپته ناو مزگه و ته وه. ده لئیت: بسم لله و الصلاة و السلام علی رسول الله. أعوذ بالله العظیم و بوجهه الکریم و سلطانه القدیم من الشیطان الرجیم، اللهم افتح لی ابواب رحمتک.

۱. خۆت بشۆ نه گهر توانیت.

۳. کاتیک ده گه یته

که عبه و پییش ده دست پیکردنی ته و اف واز له ته لویه کردن ده هیئت.

۴. له کاتی (طواف) دا، (اضطباع) ده که یته، واته: ناوه راستی ئی حرامه که ده خه یته ژیر بالی راستت و، هه ردوو سه ره که ی ده خه یته سه رشانی چه پت.

دهست پتوه دانی به رده ره شه که

یان دهستی بۆ دریز دهکیت
و، دهلیت: بسم الله والله أكبر.

ئینجا دهست دهدهیته به رده ره شه که وه
به دهستی راستت و ماچی دهکیت و،
دهلیت: بسم الله والله أكبر

هموو جاریکیش به ته نیشتهی به رده که دا تیپه ریت له جاره کانی تر
دهستی پتوه بده و ماچی بگه یان ناماژهی بۆ بکه و بلی: الله أكبر.

تهوفا کردن

جهوت جارت هواف دهكيت له (الحجر الاسود) دوه دست پي دهكيت و ههر لهوئيش تهواو دهبيت.

مه قامی ئیبراهیم

۲. ئینجا له پشته مه قامه وه ئهوه
رکات نوێژ ده که یه ته گهر توانیت،
ته گهر نا له هه ر جیگایه کی مزگه وتی
حه رام ده توانیت نوێژ پکه یه وه، له
پرکاتی به که مدا سوپه ته تی (قل یا ایها
الکافرون) ده خوینی، له پرکاتی دووهم
یشدا سوپه ته تی (قل هو الله أحد)
ده خوینی، له پاش سوپه ته تی (الفاحة)

۱. کاتیک له ته واف ده بیته وه
پرۆ لای مه قام و بلی (واتخذوا
من مقام ابراهیم مصلی)

پاش نه وه ده گه پرییته وه لای (الحجر الأسود) و دهستی پیوه ده دهیت.

سه‌عی نیوان سه‌فاو سه‌روه

ئینجا ده‌چیته سه‌ر سه‌فا

۱. که نزیك ده‌بیته‌وه له سه‌فا ئه‌م ئایه‌ته

بخوینه (ان الصفا و المروة من شعائر الله فمن حج البيت او اعتمر فلا جناح عليه انه يطوف بها ومن تطوع خيرا فان الله شاكر عليم).

ئینجا بلی: (نبدأ بما بدأ الله به) واته: به‌وه

ده‌ست پی ده‌که‌ین که خوای گه‌وره

ده‌ستی پیکردوه.

۲. ئینجا ده‌چیته سه‌ر سه‌فا و، روو ده‌که‌یته

قیبله و، ده‌لییت: الله أكبر، الله أكبر، الله أكبر،

لا إله الا الله وحده لا شريك له، له الملك وله

الحمد يحيى ويميت وهو على كل شئ قدير،

لا إله الا الله انجز وعده ونصر عبده وهزم

الاحزاب وحده.

ئینجا ده‌پارپته‌وه و ئه‌و وێردو نزایه سی

جار دووباره ده‌که‌یته‌وه.

سه عى نيوان صه فاو مه رو ه

۳. ئينجا جهوت جار سه عى ده كه يت، له صه فا وه بۆ مه پوه يه ك شه وته، له مه پوه شه وه بۆ صه فا شه وتيكي تره، له كاتى سه عى كردنيشدا به زۆرى بپاريزه وه و يادى خوا بكه .

پيش گه يشتنى به
دوو نيشانه سه وزه كه
ئاسايى رى ده كه يت.

له نيوان هه ر دوو نيشانه
سه وزه كه به توندى رى ده كه يت و
ئه مه يش تايبه ت به پياوانه وه،
هه موو جار يكيش هه روا ده كه يت.

له پاش دوو نيشانه
سه وزه كه ئاسايى
رى ده كه يت.

۴. ئينجا سه ر ده كه ويته سه ر مه رو وه، به رانه ر قيبله ده بيته وه، ده لئيت: الله أكبر، الله أكبر، الله أكبر، لا إله الا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو على كل شئ قدير، لا إله الا الله انجز وعده ونصر عبده وهزم الاحزاب وحده.

ئينجا ده پارپته وه وه و يردو نزا به سى جار دوو باره ده كه يته وه.

کردنه و هی ئیجرامی عومره

یان کورتی ده کاته وه
له هه موو لایه کی قژی وه

ئینجا پیاو سه ری ده تاشیٔ

سه رتاشین باشتره، ته نها له و حاله ته نه بیٔ که کاتی هه ج نزیك
بووبیٔته وه، ئه و کاته کورت کردنه وه چاکتره.

به م شیوه یش عومره که ت ته واو بووه و،
ئه وه ی قه ده غه بوو له سه رت به هوی
ئیجرامه وه ره وا ده بیٔته وه بؤ.

ئافره ت به ئه ندازه ی
سه ر په نجه یه ک له هه موو
په لکیکی ده گریٔ

روژی ته رویه (روژی هه شته م)

۲. ئینجا ئیحرامه کات
ده پۆشیت.

۲. ئینجا خۆت بۆن
خۆش ده کهیت

۱. خۆت ده شویت

۴. ئینجا له دلتوه نیهت ده هینیت و، ده لئیت:

لبیک اللهم لبیک، لبیک لا شریک لک لبیک،
ان الحمد والنعمه لک و الملك لا شریک لک.

ئهم ویرده زۆر دوباره ده که یته وهو
به رهو مینا ده چیت.

گه‌یشتن به‌مینا (رۆژی هه‌شته‌م)

به‌رهو مینا ده‌چیت و به‌زۆری ته‌لبیه ده‌که‌یت و له‌رۆژی ته‌روهه *

نوێژی نیوه‌رۆ ده‌که‌یت له‌کاتی خۆی له‌مینا.

نوێژی عه‌س‌ریش دوو پرکات له‌کاتی خۆیدا ده‌که‌یت له‌مینا.

نوێژی مه‌غریب له‌شه‌وی نویه‌م ئه‌نجام ده‌ده‌یت له‌مینا سێ پرکات له‌کاتی خۆی.

نوێژی عی‌شا له‌شه‌وی نویه‌م ئه‌نجام ده‌ده‌یت له‌مینا دوو پرکات له‌کاتی خۆی.

نوێژی به‌یانی له‌رۆژی نویه‌م ئه‌نجام ده‌ده‌یت له‌مینا دوو پرکات له‌کاتی خۆی.

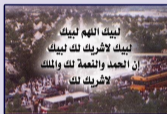
* واته: رۆژی هه‌شته‌م، رۆژی پێش عه‌ره‌فه.

رۆيشتن بەرەو عەرەفە [رۆژی نۆیەم]

٢. ئینجا نوێژی نیوهرۆ و عەصر بەقەصر و جەمە دەکەیت لە عەرەفە لە کاتی نیوهرۆدا بەیەک بانگ و دوو ئیقامە.

١. لە پاش خۆرە لاتنی رۆژی نۆیەم بە دەم تەلبیەو دەکەیتە رۆی بەرەو عەرەفە.

راست راوستان تاكو خورناوا بۆكەسێك بەرۆژ لە عەرەفە راوستانا بیت واجبه.

ئینجا لە پاش قارا برونێ خۆی رۆژی عەرەفە بە میمنی و لە سەر خۆی بەرێ دەکەیت بەرەو موزدەلیفە

لبيك اللهم لبيك
لبيك لا شريك لك لبيك
ان الحمد والنعمة لك والملك
لا شريك لك

لە رۆژی عەرەفە بە رۆژی خەریکی وێردو پارانەو دەبیت لە خۆی گەرە و، رۆدەکەیتە قبیله تاكو خورناوا.

باشتر وایە بە رۆزی بلتی:
لا إله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو على كل شيء قدير.

گه یشتن به موز دهلیفه (رۆژی نویه م)

۲. شهوی جه ژن له ویی ده مینیتته وهو،
بۆ که سانی لاواز و په ککه وتوو ده توانن
له کۆتایی شه وه وه له ویی به پری بکه ون.

۱. نویژی مه غریب ده که یت
سی رکات و عیسا دوو رکات
به یه ک بانگ و دوو ئیقامه ت.

۴. ئینجا یادی خوا ده که یت
و مەزن رایده گریت و لئی
ده پارێتته وهو، روو ده که یته
قیبله له (المشعر الحرام)
ئه گەر بۆت کرا، ئه گەر نا له
هر جیگایه کی تر له موزده لیه
تا کو رۆژ ده بیته وه.

۳. ئینجا نویژی به یانی ده که یت
و له سه ره تای کاته که یدا به یه ک
بانگ و ئیقامه تیک.

رۆژی دەیهەم (کارەکانی رۆژی قوربانی سەربرین (اليوم النحر)

٢. ئینجا بەرد فری دەدەیتە
جەمرەى عەقەبە لە پاش خۆرە لاتن
و واز لە تەلبیە کردن دەهێنى.

بەرد ماویشتن بە عەوت دانە
بەرد دەبێت لە گەل هەموو
بەرد ماویشتنیکیشدا دەلێیت
الله أكبر

باشتر وایە تێبک لە لای چەپتەرە بێت

٤. ئینجا پیاو سەری دەتاشیت یان
کورتی دەکاتەو و تاشینیشى چاکترە

ئافەرە تیش ئەو نەدەى سەرە
پەنجەیهک لە قژی کورت دەکاتەو
و هەکو لە عومرە ئەنجامی دا.

١. لە پۆژی نەحر کاتیک تەواو
دوئیا رووناک دەبیتەو و، پیش
خۆرە لاتن بەرێ دەکویت بۆ مینا.

٣. ئینجا قوربانی یەكەت سەر
دەبریت و، دەلێیت: بسم الله الله أكبر
اللهم هذا منك ولك ، اللهم تقبل منى.

اروژى دهيم) كارهكانى روژى قوربانى سه ربرين (اليوم النصر)

6. ئينجا هه لدهستى به

ئه نجامدانى (طواف الافاضة)

ئه وهى ئه نجامت دا له ته وافى

هاتندا بۆ مهككه لئيرهش

هه روا دهكەيت جگه له وهى

به په له رى ناكهيت.

5. له پاش فرهدانى بهردى جهمره

عه قه به و سه رتاشين يان كور تكدنه وهى

خۆكردنه وهى يه كه م دروست دهبيت و،

به پيى نه وهش هه موو شتيك بۆ ئه و

كه سهى له ئيحرامدايه رهوا دهبيت جگه

له نافرته، ئينجا خۆت بۆن خۆش دهكەيت

پيش ته وافى (الافاضة)

8. ئينجا سه عى دهكەيت له نيوان

صه فا و مه پروهو، هه مان ئه و كارانه

دهكەيت كه يه كه م جار كردت.

7. ئينجا له ئاوى زه مزه م ده خۆيته وه

به م شيوه خۆكردنه وهى دووهم دروست دهبيت و، پاش نه وه هه موو شتيك كه

به هوى ئيحرامه وه ئيت قه دهغه بوو رهوا دهبيت بۆت ته نانه ت نافرته تيش.

اروژانی ته شریق* فریدانی بهرده گان و هانه وه له مینا

ئینجا به حهوت بهرد
ره جمی جهمره ی عهقه به
دهکهیت و دهپۆیت و
راناهه ستیت له لایدا

٥

روو له قبیله

له پاش نیوه پۆی روژی
یانزه مین (واته روژی به کهم

ئینجا روو دهکهیت
قیبله و ژور ده پارێتته وه.

٤

له روژانی ته شریق) ههروهها
له پۆژی دوانه مین (دووه م

ئینجا به حهوت بهرد
ره جمی جهمره ی
دووه م دهکهیت له گهڵ
هه موو بهردیکدا
ده لئیی: الله اکبر.

٣

روژی ته شریق) و له روژی
سیانزه مین (سئ یه م پۆژی
ته شریق) بهرده گانی تر فری
دهدهیت روژی سیانزه مین
بو که سیکه دواکه وتبیت.

به جهمره ی به کهم دهست
پئی دهکهیت که له پاش
مزگهوتی خه یفه وه دئیت
حهوت بهرد دههاوێژی
له گهڵ هه موو بهردیکدا
ده لئیت: الله اکبر.

١

٢

ته وافی مال ناوایی

ئینجا ته وافی مال ناوای
نه نجام ددهیت کاتیک
ددهت ویت له مه ککه در بچیت
وهکو (طواف الافاضة)
نه نجامی ددهیت.

ئەو ھەلەنەى ھەندىك لە ھاجىيان تىلى دەكەون

۱. لەپاش ئىھرام پۆشىن: لا بردنى موو، نىنۆك گرتن و، خۆ بۆن خۆشکردن وچوونە لای خىزان و..، راو كردن و، پۆشىنى نىقاب و دەست كۆش بۆ ئافرەتان و، پۆشىنى جلى دوراو بۆ پىاوان و، داپۆشىنى سەر بۆ پىاوان و، دانانى نەعلىكى تايبەت بە ئىھرام و، شان ئاشكرا كردن جگە لە كاتى تەوافکردن.

۲. رۆيشتن بۆ ئەو مزگەوتانەى كە لە مەككە و دەورو بەرىدان (جگە لە المسجد الحرام) و، ئەو شوپىنانەى لە دەورى مەكەن.

۳. نوپۆز كردنى (تحية المسجد) لەلایەن كەسك لە ئىھرامدا بىت و، دەست بەرز كردنەو لە كاتى دەست پىوھدانى (الحجر الاسود) و، ماچ كردنى گۆشەكانى تر جگە لە (الحجر الاسود) و، دەست و دەم و چا و ھىنان بە دىوارەكانى كەعبە و، بەمەقامدا و، بەپىرۆز تەماشاشا كردنى ئەو بارانەى لە كەعبە دىتە خوارەو، تايبەت كردنى ھەندى ئوعاى ديارىكراو بۆ تەواف جگە لە (رَبَّنَا اِنَّا فِي الْاَرْضِ حَسَنَةٌ وَفِي الْاُخْرَةِ حَسَنَةٌ وَتَنَا عِزَابُ النَّارِ).

۴. نىتە ھىنان بەزمان بۆ ئەو خراپەرستانە.

۵. سەعى كردن چوار دە جار و، دوو ركات نوپۆز لەپاش سەعى كردن.

۶. نەمانەو لە مينا لە رۆژى ھەشتەم و، رۆيشتن بۆ عەرەفە لە شەوى تۆيەمى (ذى الحجە) و، راوستان لە دەرەوھى سنورى عەرەفە و، بى دەنگى يان خەرىك بوون بەگالته و گەپ لە عەرەفات يان خەوتن و، يان رۆيشتن بۆ سەرەوھى كۆبى عەرەفات و، وىنە گرتن بۆ يادگارى و، ئەجمادانى نوپۆزى نيوەپۆ و عەصر پيش وتارەكە و، نوپۆزى سوننەت كردن لە ئىوان نوپۆزى نيوەپۆ و عەصر دا لە عەرەفە و، گەرەنەو پيش مەغرىب.

۷. ورد نەبوونەوہ لەوہی ڤووبکریتە قیبلە لەکاتی نوێژ کردن لە موزدەلیفە و، بەپەلە نەرۆیشتن بۆ نوێژی مەغریب دەست بەجۆ پاش گەیشتن بەموزدەلیفە و، خۆ خەریک کردن بە بەرد ھەلگرتن و، ئەنجامدانی نوێژی بەیانی پێش کاتی خۆی.

۸. شۆردنی بەردەکان پێش ھاویشتنیان و، یان بەکار ھێنانی پیللو و شتی تر و، یان بەرد فرەدانی جەمرەیی عەقەبە لەپشتی یەوہ، بەشیوہیەک بەردەکان نەکەونە ناو حەوزەکە.

۹. وردنەبوونەوہ لەمەرچەکانی ئەو قوریانی یەئەسەر دەپردریت و، سەر بپینی قوریانی لەدەرەوہی مەککە و، یان سەرپرین لەپێش رۆژی کوشتار یان پاش رۆژانی تەشریق و، ریش تاشین و، دەست پیکردن بەتاشینی سەر لەلای چەپەوہ.

۱۰. بەرد فریدان پێش نیوہرۆ، یان بەپێچەوانەوہ واتە دەست پیکردن بەگەورەکە و، پەرۆشبوون بۆ پیکانی پەیکەرەکە لەناو حەوزەکە و، فرەدانی ھەموو بەردەکان بەیەکجار.

تەواو بوو سوپاس بۆ خوا

چهند پرسیارکی گرنګ و وهلامه کانیان له لایه ن شیخ (عبد العزیز بن باز) که
موفتی پښووی ولاتی سعودیه بوو

پرسیار: پیایوئیک له شهوی جه ژندا چووه لای خیزانه که ی پاش
دابه زین له عهده فقه به ره و موزده لیفه له پیش ئیحرام کرده وهی
یه که م؟

وهلام: نه و که سه پیویسته له سهری و شتریک سهر بپریت که
بشیت بو قوریانی، خیزانه که شی نه گهر ره زامه ند بوو بیت
، له سهر نه و کاره هه مان نه و که فاره ته ی ده که ویتته سهر ،
پیویسته نه و دوو وشتره له حه ره مدا سهر بپرین و دابه شکرینه
سهر هه ژارانی مه ککه، نه گهر توانای نه و هیان نه بوو پیویسته
له سهریان هه ریه که یان ده رۆژ به رۆژوو بن و، سالی
داهاتوو حه جه که یان بگپرنه وه، ئیحرام ده که ن له هه مان
شوینه وه که ئیحرامیان لیبه وه کردبوو یه که م جار، هه روه ها
پیویسته له سهریان ته و به یه کی راسته قینه بکه ن له و تاوانه یان .

كەسەتك لەناو حەجەرى (ئىسمائىل) ھەو تەوافى كەرد و سەئى كەرد و
ئىنجا ئىحرامى كەردەو پاشان رۆيشتەو بۆ مال و چوولەلەي
ھاوسەرەكەي، ئايا گوناھبار دەبەيت؟
و ەلام: ئەو عومرەيە پووجەل بوو تەو ەو چوونكە تەوافەكەي ناتەواو ە
و، پئويستە دووبارەي بكاتەو، ھەر ەھا سەئى بكات و قزى
كورت بكاتەو ە پئويستە مەرىتك سەربەرىت لە مەككە لەبرى
چوونەلەي ھاوسەرەكەي پەش ئەو ەي عومرەكەي تەواو بكات،
چوونكە تەواف كەردنى لەناو حەجەرى (ئىسمائىل) ھەو تەواو نى ە،
بەلكو پئويستە لە پەشتى حەجەرەو تەواف بكات، پئويستە
جارىكى تر بگەرپتەو بۆ مىقات و ئىحرام بكاتەو ە.

پرسىار: ئەگەر حاجى لەدەرەو ەي سنوورى عەرەفە راو ەستا تاكو
خۆر ئاوابوون و پاشان گەرايەو ە حوكمى حەجەكەي چى ە؟

وہلام: نہ گہر حاجی لہسنووری عہرفہ رانہوہستا لہ کاتی
راوہستاندا حدجی نہ کردوہ، چونکہ پیغہمبہر (ﷺ)
فہرموویہتی: (الحج عرفہ)، ہہر کہسیکیش بہشہو بگاتہ
عہرفہ پیش بہرہبہیان حدجہ کہی درووستہ، کاتی
راوہستانیش لہ دواى کاتی (زوال) لہنیوہرؤ دہست پیدہکات
تاکو سپیدہی رپڑی جہژن، ئەمہ یہ کدہنگی زانایانی لہسہرہ ،
بہلام لہپیش زہوال جیاوازی ہہیہ لہ نیوان زانایاندا لہو
بارہوہ، زوربہشیان لہسہر ئەوہن ئەگہر لہپاش کاتی نیوہرؤ
لہعہرفہ رانہوہستاییت و، لہشہویش رانہوہستاییت
حدجہ کہی درووست نیہ، بویہ ہہرکی لہنیوان نیوہرؤ و
سپیدہی رپڑی دواتر دا راوہستیت حدجہ کہی تہواوہ ،
باشتریشہ بہرپڑر راوہستیت لہپاش ئەنجامدانی نوپڑی
نیوہرؤ و عہصر بہ کو کردنہوہی پیشخستن (جمع تقدیم) تاکو
خورئاوا، درووستیش نیہ پیش خورئاواوون عہرفہ

بەجىبھىيلىت، ئەگەر كەسىك واپىكرد بەلاى زۆربەى زانايانەوہ
سەرپىنىكىلەسەرە، چونكە وازى لە واجبىك ھىناوہ نەویش
راوہستانە لە عەرەفە.

پرسىيار: ئايا درووستە حاجى تەنھا تىپەرىت بەلاى موزدەلىفە،

بىتوہى تاكو نىوہشەو تىيدا بىنىتەوہ؟

وہلام: مانەوہ لە موزدەلىفە يەكىكە لە واجباتى حج، بۆيە ئەگەر

حاجى ئەو كارەى ئەنجان نەدا پىويستە مەرىك بۆ ھەژارانى ھەرەم

سەربرىت، بەلام ئەكەر حاجى بەلاى موزدەلىفەدا تىپەرى و تىيدا

نەمايەوہ، بەلام جارىكى تر گەرايەوہ بۆ موزدەلىفە پىش نوئىرى

بەيانى ئەگەر بۆ ماوہيەكى كەمىش بىت تىيدا بىنىتەوہ لەو حالەتەدا

فىدىيەى ناكەويتە سەر .

پرسیار: تەمەنم حەقدە سال بوو لە گەل باو کەمدا حەجم کرد، بەلام
هیچم دەربارەى حەج نەدەزانی، لەجیگەى رەھمەردنی شەیتان
باو کم لەجیاتی من حەوت بەردە کەى بەیە کجار فرییدا، نایا
حەجە کەم تەواو؟ وەلامم بەدەنەو رەھمەتى خواتان لیبیت.

وەلام: ئەگەر باو کت هەر حەوت بەردە کەى پینکەو فرییدا بیت،
سەرپرینیکت لەسەرە، حەوت یە کى و شتریک یان حەوت یە کى
مانگایە ک یان مەرپیک یان بزنیك لە مە ککە سەر بپر دیت و
دابه شکریتە سەر هەزارانى حەرەم، چونکە رەجم کردنی شەیتان
یە کیکە لە واجبە کانی حەج ئەگەر حاجی هەمووی بە جارێک
فرییدات وە کو ئەو یە یە ک بەردی فرییدا بیت، حەجە کەت دروستە
و پیویست ناکات دووبارەى بکەیتەو، بەلام کەم و کوور یە کى
تیدا بوو بەوشیو چارە سەردە بیت کە پیم وتی، ئەو کەسانەش
کە ناتوان بەردە کان فرییدن، وە کو بیتوانا و نەخۆش و پیر و
نافرەت، دەتوانن کە سیک بکەنە بریکارى خۆیان بەردە کەیان بۆ

فریڊات، چونکه خوای گه وره فەر موویه تی (فاتقوا الله ما استطعتم)

پرسیار: حوکمی ئه و حاجیه چیه سی پۆژه که، یان دوو پۆژه که
بۆ ئه وانه ی که په له یانه له مینا نامینیتته وه، ئایا پیویسته بۆ هه موو
پۆژیک مه پیک سه ربپریت، یان یه ک مه پ به سه بۆ هه ر سی پۆژه که؟
وه لām: هه رکی به بی پاساو و هۆکار واز له مانه وه بهینیت له مینا له و
پۆژانه ی که پییان ده وتریت (ایام التشریق) ئه وه وازی له واجبیك
هیناوه پیویسته سه ربپرینیک ئه نجام بدات له جیاتی هه ر سی پۆژه که.

پرسیار: ئیحرامم کرد به و شیوه ی که پیویسته له سه رم سه ربپرین
ئه نجام بده م، به لām هه موو پاره کانم ون کرد له و کاته دا، ئایا
حوکمی ئه و حاله ته ی من چیه؟ هاوسه ره که شم له گه لدایه.

وه لām: ئه گه ر که سیك ئیحرامی عومره ی کرد وه کو (تمتع) تاکو کاتی
حه ج، یان ئیحرامی به ست به حه ج و عومره پیکه وه (قران)، له و
حالته دا پیویسته له سه ری مه پیک یان بزنیك یان هه وت یه کی وشتریک
یان هه وت یه کی مانگایه ک له پۆژانی (النحر) دا بکات به فیدیه و

دابه شيكاته سەر هه ژاران و خۆيشی لێی بخوات، ئەگەر توانای
 ئەو هی نەبوو وەكو ئەم حالەتە ی تۆ، یان لە بەر هه ژاری لەو حالەتە
 سى پۆژ بە پۆژوو دەبیّت و حەوت پۆژیش لە کاتی گه پانه وە هی ،
 دەشتوانیّت یانزە و دوانزە و سیانزە بە پۆژوو بیّت ئەگەر ئەو
 سى پۆژەش لە پيش پۆژی عەرەفە بیگریّت چاکترە ئەگەر پاره کانی
 زووتر ون بوویّت، حەوت پۆژە کەش لە کاتی گه پانه وە هی دەیگریّت .

پرسیار: حوکمی چیه کە سیک تە وافی مائناوایی نە کات؟
 وەلام: حەجە کە ی درووستە، چونکە ئەو تە وافە واجبە لە
 پەسە ندرین بۆچوونی زانایاندا، چونکە پیغەمبەر (ﷺ)
 فەرموویەتی: (لا ینفرنّ أحدکم حتی یكون آخر عهدہ بالبیت)
 أخرجه مسلم في صحيحه . واتە با کۆتا کارتەن پيش
 گه پانه وە تان تە واف کردن بیّت بە دەوری مالی خوا، جگە
 لەو ئافره تانە ی لە (حیض و نفاس) دان، چونکە ئیبینو عەبباس
 رەزای خویان لیبیّت فەرموویەتی: پیغەمبەر (ﷺ) فەرمانی

به خه لکی ده کرد ناخرین کاریان له چه جدا ته واف کردن بیت جگه
له و ئافره تانه ی له چه یزدان .

پرسیار: له چه دده وه ئیحرامم کرد بۆ چه ج کردن، به لام له پاش
دهرچوونم له عه ره فه راسته و خۆ پۆشتم بۆ مینا و له موزده لیفه
نه مامه وه، جله کانی ئیحرامم داکنه ند و بپیارم دا واز له چه جه که م
بهینم و گه رامه وه و چوومه لای خیزانم و، حوکمی ئه م کاره م چیه؟
وه لام: ئه وه کاریکی نابه جی و خرابه و، پتویسته لیی په شیمان
بیته وه، چونکه هه رکه سیك چووه ناو چه ج و عومره وه، دروست
نیه لیی ده ربجیت تاکو ته واوی نه کات مه گه ر که سیك ناچار
بیت، چونکه خوای گه وره ده فه رمویت: (وأتموا الحج والعمرة
للّه) چه جه که یشته به تال بووه ته وه به هوی ئه وه ی چووته ته لای
هاوسه ره که ت، پتویستیشه له سه رت و شتریک بکه یت به فیدیه که
بۆ قوریانی بشیت، یان چه وت مه پ سه ربپریت بۆ قوریانی بشین
و دابه شیکه یته سه ر هه ژارانی مه که که، هه روه ها پتویسته

سەربراوێك بكهیت به فیدیە به هۆی نه مانه وهت له مینا، یه كێكی
تريش به هۆی فرینه دانی بهرده كان، پێویستیشه له سهرت ته واف و
سهعی و سهرتاشین ئه نجام بدهیت، له و حالته شدا پێویست به
ته وافی مائناوایی ناكات، به لام ئه گهر له پاش ته واف و سهعی
كردن له مهككه مایته وه، پێویسته ته وافی مائناوایش بكهیت لهكاتی
گه رانه وهت بۆ جه دده، پێویسته سالی داها تووش چه جیكی تر
بكهیت له جیاتی ئه و چه جی كه پووچه ل بوویه وه، خوای گه و ره
ته و بهی راسته قینه مان پێببه خشیّت و له ئیمه و هه موو موسولمانان
خۆشبیّت .